

Møte tirsdag den 8. juni kl. 10

President: K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l

D a g s o r d e n (nr. 103):

1. Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om fjerning av oter fra listen over truede arter i Norge (Innst. S. nr. 185 (1998-99), jf. Dokument nr. 8:21 (1998-99))
2. Referat

Presidenten: Fra den innkalte vararepresentant for Telemark fylke, Gunn Marit *Helgesen*, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte under representanten Ingvald *Godals* permisjon i dagene 10. og 11. juni, av velferdsgrunner.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Andre vararepresentant, Kari Lise *Holmberg*, foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden. – Det anses vedtatt.

Fra representanten Per Ove *Width* foreligger søknad om permisjon i tiden fra og med 14. juni til og med 16. juni for å delta i et møte i regi av NATO-parlamentarikerforsamlingen i Paris.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Jan Th. *Langaard*, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Jan Th. *Langaard* innvelges i Lagtinget for den tid han møter for representanten Per Ove *Width*.

S a k n r . 1

Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om fjerning av oter fra listen over truede arter i Norge (Innst. S. nr. 185 (1998-99), jf. Dokument nr. 8:21 (1998-99))

Steinar Bastesen (TF): Da dette forslaget ble fremmet, var det et ærlig og redelig forsøk på å få forvaltningen av oter, som er ett av mange skadedyr på kysten, under kontroll. I dag er det enkelte områder på kysten hvor det omtrent flommer over av oter.

Da jeg vokste opp – jeg er nå en mann på vel 50 år – ble det drevet jakt på oter, altså for ca. 40 år siden. Jeg for mye rundt på øyene og kikket for å prøve å se en oter. Jeg klarte aldri å få øye på en. Vi så sporene av den i snøen, og vi visste at den var der, men vi klarte aldri å få se den. I dag er oteren fredet. Den er utrydningstruet, må vite! I dag ser en den omtrent over alt. Den roter oppi søppelkassene for å finne mat. Den er om bord i båtene og stjeler fisk. Den er under fiskehullene og stjeler fisk. Ja, den er så aggressiv at den går løs på folk. Hvis du ikke har støvlene på seg, renner den i foten din. Men utrydningstruet – ja, det er den! (Munterhet i salen)

Det er et helt vanvittig forvaltningssystem på dette skadedyret. Det er et paradoks at i den tiden man drev

jakt på dette dyret, kunne man ikke se det, men da var bestanden bærekraftig, da kunne man høste, mens i dag, når oteren er utrydningstruet og fredet, går den nesten på folk. Jeg forstår det ikke, og kystfolket forstår det heller ikke. Så det som skjer i denne saken, som i alle andre saker der forvalterne er på total kollisjonskurs med dem som skal forvaltes, er at folk tar saken i sine egne hender. De skyter oteren, pakker den i sekken, har på et søkke og senker den på dypt vann. (Munterhet i salen)

Jeg trodde da jeg fremmet dette forslaget, at man skulle få kontroll med situasjonen, få tilbake tilliten til forvaltningen og få normale tilstander. Men det er håpløst, det nytter ikke. Forvaltningen kjører sitt eget løp. Jeg tror jeg kommer til å fremme et forslag på et litt senere stadium og peke ut Miljøverndepartementet til Nobels fredspris. Hadde vi hatt noe som het fredningspris, hadde de kvalifisert seg med hele sitt forvaltningssystem. For det nytter ikke uansett hva man dokumenterer, folket som bor og lever i distriktene, forstår ingenting!

Dette er et typisk eksempel på hvordan byfolk som aldri har bodd i naturen eller hatt problemer med dette, skal bestemme hvordan folk ute i distriktene skal leve og bo, og hvordan de skal forvalte sitt tarv. Dette er et klassisk eksempel. Og så kommer de dinglende med Bern-konvensjonen og rødliste og sier at vi har et ansvar i forhold til det internasjonale samfunn. Ja vel, men det går jo ut over de som driver næringsvirksomhet. Oteren går inn og ut av laksenøtene, og det blir store tap på grunn av at oteren river i stykker nøtene og stjeler laks. Det finnes tall som dokumenterer at opptil 10 pst. av innholdet i en merd blir stjålet av oter. Oteren går oppi noten og stjeler fisk og drar av gårde med den. Ingen betaler for det. Det er ingen erstatning å få.

Så ligger den oppe i elvene. Vi har stadig behandlet problemet med at de anadrome fiskeartene – laks og ørret – forsvinner. Selvfølgelig er det den kommersielle fisken, det er drivgarn og det er alt mulig annet som har ansvar for dette, men oter og sel – nei, de gjør ingen ting, de er dyr som skal være der, de har sin naturlige plass i naturen og de gjør ingen skade. De lever av Guds nåde og nordavinden. Man må ikke begynne å beskyldes dem for at de eter og lever av disse artene som er så truet. Her er det en ubalanse i naturen, som er skapt av forvalterne. Det er feil forvaltning, det er helt vanvittig, om jeg kan få lov å bruke et slikt uparlamentarisk språk, og det er nettopp forvalterne som ødelegger naturen. Det er min ærbødige påstand.

Så får man brev fra et forbund som er mer opptatt av å titte på fuglene enn å forvalte, og som påstår at oter ikke spiser fugler, mens man har god dokumentasjon, bilder av oter som løper rundt med ærfugl i kjeften, og det er ikke akkurat, tror jeg, for å kikke på ærfuglen eller for å vise den fram, det er fordi oteren spiser den, faktisk! Så her blir det argumentert med så mye motsigelser, så mye tøv, om jeg så skal få si det, at jeg blir helt bestyrtet.

Forslaget mitt var et ærlig forsøk på for en gangs skyld å prøve å få forvaltningen på et riktig spor. Ikke engang bestandsregistrering kunne komiteen gå inn for at man skulle sette i gang. Nei da, vi vet nok, sies det. De-

partementet skriver at man vet nok, man skal ikke registrere. Spørsmålet er: Hvor mange otrer finnes det? Ja, de kommer vel dinglede med tall på kanskje 2 000-3 000, mens det kanskje er 50 000, men ingen vet det, for dette er en kar som det er veldig vanskelig å telle.

Statsråd Guro Fjellanger: Av de mange oppsiktsvekkende uttalelsene i forrige talers innlegg skal jeg bare kommenterer to, og så kort redegjøre for selve bakgrunnen for tilrådingen fra departementet, som komiteen har fulgt opp.

Først må jeg få lov å si at det er første gang noen har sagt at de vil nominere meg til Fredsprisen. Det er hyggelig, men jeg er litt usikker på motivasjonen. Det andre er at fra Stortingets talerstol i dag er tydeligvis Stokmarknes utnevnt som by. Stokmarknes er et tettsted i Vesterålen i Nordland – samme fylke som Bastesen kommer fra, og hvor altså miljøstatsråden er vokst opp. Det er altså ikke bare byfolk som har vært inne i denne saken.

Regjeringen har jobbet ganske systematisk for å minske konfliktene mellom sentrale myndigheter og distriktene i miljøforvaltningen. Det har bl.a. ført til at vi har hatt mindre inngripen i kommunale planer enn tidligere. Det har ført til at vi har hatt en utstrakt bruk av betinget fellingstillatelse overfor rovvilt, slik at man fort kan ta et skadedyr, og det har ført til at vi har lagt ut en rekke verneområder og tilbudt kommunene lokal forvaltning, i tillegg til at vi nå kjører prosesser i forkant av vernevedtak på en måte som gjør at både lokalbefolkningen og næringsinteressene trekkes inn langt tidligere enn før.

Når det gjelder selve saken, så la meg bare gi noen få korte kommentarer. For det første er ikke oteren i rødlisten klassifisert som utrydningstruet, men som hensynskrevende. Og det betyr at det også innenfor dagens forvaltning er mulighet for å felle et skadedyr. Det har også i utstrakt grad vært gjort der oteren har gjort stor skade. Det syns jeg det er viktig at vi fremdeles har muligheten til, og det har også komiteen lagt vekt på i sin tilråding.

Samtidig er det altså sånn at oteren er fraværende eller sterkt desimert i deler av landet, og at Norge i internasjonal sammenheng har et ansvar for å bidra til at vi fremdeles har oter. Og jeg tror at dagens lovverk sammen med å ha oteren listet som hensynskrevende, samtidig som det er mulig i enkelte deler av landet å ta ut skadedyr i relativt stort omfang, er den beste måten å kombinere disse to hensynene på, og jeg er derfor glad for at en samlet komite har gått inn for det.

Torny Pedersen (A): Denne saken ser og høres veldig enkel ut, men for dem som blir rammet av oterens herjinger, er det ikke så enkelt. Langs Nordlandskysten er det for mange oppdrettsnæringer et stort problem. Årlig dreper skadedyr, oter og skarv, oppdrettsfisk til en

verdi av 35 mill. kr, og i tillegg kommer kostnadene ved produksjonstap. Dette utgjør faktisk 800 000 fisk. Disse tallene er det Nordlandsforskning som har framlagt etter en undersøkelse om svinn i næringen forårsaket av skadedyr.

Oteren er oppdrettsnæringens største skadedyr. I Nordland har oppdrettsnæringene hatt en fin vekst. Men det betyr at bestanden av oter også får en fin vekst. Undersøkelsene i Nordlandsforskning forteller at 94 pst. av oppdrettsanleggene i Nordland er hjemsoekt av skadedyr, og da i hovedsak oter.

Dette skaper stresssituasjoner i merdene, og sjansene for sykdommer og rømming blir dermed veldig stor. I et anlegg med kveite mistet man nesten hele populasjonen i løpet av en vinter.

Jeg sier ikke at oteren skal bort fra rødlisten, men det er viktig å minne om plagene enkelte steder i landet. Jeg er derfor fornøyd med svaret fra Direktoratet for naturforvaltning og svaret som statsråden, Guro Fjellanger, gav i spørretimen den 28. oktober 1998, der hun sier at de vil holde fast på praksisen om fellingstillatelse. Men det aller viktigste er at hun vil vurdere ytterligere tiltak dersom utviklingen av oterplagene måtte tilsi det. Derfor er det viktig at Dokument nr. 8:21 fra Steinar Bastesen ikke blir avvist, men legges ved protokollen, slik at det kan være en påminnelse om at deler av landet har disse plagene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet.
(Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da er vi klare til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:21 (1998-99) - forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om fjerning av oter fra listen over truede arter i Norge - vert å leggje ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 10.20.